

det med. Vi vare enige om at kæmpe for Valles Lærebog, men ligemeget hjalp det. Den er forsvunden af Budgettet; den staar ikke med en særlig Indtægt for Seminariefonden. Der bliver da kun tilbage for det Første lidt Gods i Viborg Stift. Hvor store Udgifterne herved ere, ser jeg ikke, men Indtægterne ere i hvert Fald kun 2,300 Kr. Ogsaa det Gods maatte sagtiens Finantsministeren kunne overtage ved Eiden af alt det andet Gods, der ligger under hans Bestyrelse. Dernæst bliver der endelig tilbage Kjendelsen af Seminaristerne, men det forekommer mig, at de meget bedre ville have deres Plads andetsteds. Det forekommer mig endelig, at det er noget Selvomstodigende, at der er Noget, der kaldes en Seminariefond, naar der ikke er nogen Fond, saavidt jeg skjønner. Jeg skulde derfor spørge, om det ikke vilde være rigtigt ganske at ophæve Posten paa Budgettet under denne Form. Naar den ærede Minister imidlertid formener, at man skal henflytte den under de almindelige Statsudgifter, da skal jeg ikke særlig berøre denne Sag, men henlede Opmærksomheden paa en anden Ting, og det er, om man ikke skulde mene, at nu var Tiden kommen til en almindelig Reform med Hensyn til Seminarierne. Jeg tror ingenlunde, at det er tidsvarende, at man har Seminarierne liggende hist og her omkring i Landet. Det kunde maasse være tidsvarende paa en Tid, da det var Meningen, at ethvert Seminarium skulde forsyne sit Stift med Seminarister. Det er imidlertid nu ikke længere Tilfældet. Jeg kan heller ikke negte, at den Udbannelse, Seminaristerne faae, forekommer mig at være lovlig ringe. Jeg tror, at der vilde være naaet ikke saa lidt, dersom man sagde til dem, der ville være Skolelærere, at de skulde have taget den store Præliminærexamen. Jeg kan ikke se bedre, end at det vilde være tidsvarende, at Seminaristerne lærte haade deres eget Modersmaal bedre ved Tilbagegaaen til Oldnordist og tillige, at de lærte et fremmed Sprog. Jeg skal samtidig med, at jeg nævner den store Præliminærexamen, udtale, at jeg tror, at en af de Ting, som den afgangende Undervisningsminister bestjæftigede sig med, var at sammensmelte den store Præliminærexamen med den lille. Jeg ser i Virkeligheden ikke, hvorfor man f. Ex. for at komme paa Veterinærskolen siger, at der er den lille Præliminærexamen tiltrækkelig, men for at blive Landinspektør, skal man have den store Præliminærexamen; for at blive dansk Jurist er den lille Præliminærexamen tilstrækkelig, og ligeledes for at blive Farmaceut, men derimod for at blive Forstmand skal man, saavidt jeg husker, have den store Præliminærexamen. Jeg ser ikke, hvorfor der skal være denne Forskjel, hvorfor det er nødvendigt at have disse to Examina. Jeg tror, at man hellere skal sammensmelte dem til een Examen ved at høre den

ene lidt og sænke den anden. Det skal jeg imidlertid ikke videre udtale mig om, men under alle Omstændigheder tror jeg, det vilde være formaals-tjenligt, at man kun fik een Forberedelsesexamen, og, jeg gjentager det, jeg tror det vilde være rigtigt, at man satte Skolelærerne ind under den samme Kategori som de danske Jurister — dersom man vil vedblive at beholde dansk-juridisk Examen — Landinspektører og Dyrslæger. Jeg tror, det var rigtigt, at man af disse forskellige Folk fordrede den samme Forberedelsesexamen og bagefter lod dem komme til de særlige Dannelsesanstalter, der altsaa for Skolelærernes Vedkommende kun blev en Jagdannelsesanstalt, en Stats-Jagdannelsesanstalt, men som blev nogenlunde vel udstyret til at kunne give Eleverne den Dannelse, deres Gjerning særlig kunde trænge til. Jeg tror, at en Omordning i den Retning vilde løste Almueskolelærerne ikke saa lidt og give dem en videre Synskreds og gjøre dem dygtigere til deres Gjerning i de specielle Fag og tillige give dem en større Almendannelse. Jeg tror, at en større Almendannelse nok var ønskelig, og navnlig fremhæver jeg de to Ting som en Mangel ved Seminaristerne, at de have for lidt Kjendskab til deres eget Modersmaal og tillige ikke kunne noget fremmed Sprog. Det er Noget, som ikke fordres ved Skolelærereexamen, og som jeg mener, heller ikke skulde fordres ved Skolelærereexamen, men derimod skulde fordres ved den almindelige Forberedelsesexamen, der skulde være fælles. Det er jo Noget, som maa erkjendes, at Skolelærernes Stilling er bleven ikke saa lidt forbedret. Jeg tror derfor, at det nok kunde taales, at der stilledes noget større Forbringere til deres Udbannelse, og denne Udbannelse vil paa ingen Maade blive dyrere for Staten men snarere billigere, idet der uengetelig er ikke ringe Beføstning forbundet med at have disse Seminarister trindt omkring. Man tør fremdeles antage, at den præliminære Dannelse, Forberedelsesdannelsen, ville de i Regelen forstaffe sig selv, saaledes som allerede nu sker.

Endelig er der det lærde Skolevæsenes Budget. Ogsaa der har den høitærede Kultusminister foretaget en hel Omkalfatring, en Omkalfatring, som den første ærede Taler (Holstein-Ledreborg) har omtalt, og som jeg derfor heller ikke skal komme ind paa. Der ligger jo desuden et Lovforslag for om Forbedring af Lærernes Kaar. Ogsaa i den Henseende kan jeg erkjende, at der efter 25 Aars Forløb kan være Trang til nogen Forbedring, men samtidig med denne Erkjendelse kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg tror, at det maatte være paa Tide, at man virkelig kom til en Reform af det lærde Skolevæsen. En Reform fik vi i Virkeligheden ikke i 1871, ikke en Reform i den Retning, at Fagene bleve færre,